

**Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31**

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Avsnitt 1: Identifikasjon av kjemikaliet og ansvarlig firma

· **1.1 Produktidentifikator**

· **Handelsnavn: Adhesive liquid for prefd. wax parts**

· **1.2 Relevante, identifiserte anvendelser av stoffet eller stoffblandingen, samt anvendelser som frarådes**

Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

· **Bruk av stoffet/ tilberedning** hjelpemiddel til produksjon av tannproteser

· **1.3 Enkeltopplysninger om foretaket som leverer sikkerhetsdatabladet**

· **Produsent/leverandør:**

Kulzer GmbH

Leipziger Straße 2, 63450 Hanau (Germany) Tel.: +49 (0)800 4372522

· **Avdeling for nærmere informasjon:** E-Mail: msds@kulzer-dental.com

· **1.4 Nødnummer:** Emergency CONTACT (24-Hour-Number): +49 (0)6132-84463

Avsnitt 2: Viktigste faremomenter

· **2.1 Klassifisering av stoff eller stoffblanding**

· **Klassifisering i henhold til EC-forskrift nr.1272/2008**

Flam. Liq. 2 H225 Meget brannfarlig væske og damp.

Skin Irrit. 2 H315 Irriterer huden.

STOT SE 3 H336 Kan forårsake dødsighet eller svimmelhet.

Aquatic Acute 1 H400 Meget giftig for liv i vann.

Aquatic Chronic 1 H410 Meget giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

· **2.2 Etikettelelementer**

· **Merking iht. bestemmelse (EC) Nr. 1272/2008**

Produktet er klassifisert og merket i henhold til CLP-forordningen.

· **Farepiktogrammer**

GHS02 GHS07 GHS09

· **Varselord Fare**

· **Farebestemmende komponenter ved etikettering:**

cykloheksan

· **Faresetninger**

H225 Meget brannfarlig væske og damp.

H315 Irriterer huden.

H336 Kan forårsake dødsighet eller svimmelhet.

H410 Meget giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

· **Sikkerhetssetninger**

P210 Holdes borte fra varme, varme overflater, gnister, åpen flamme og andre antenningskilder. Røyking forbudt.

P241 Bruk elektrisk materiell/ventilasjonsmateriell/belysningsmateriell som er eksplosjonssikkert.

P261 Unngå innånding av støv/røyk/gass/tåke/damp/aerosoler.

(fortsatt på side 2)

Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Adhesive liquid for prefd. wax parts

P303+P361+P353 VED HUDKONTAKT (eller håret): Tilsølte klær må fjernes straks. Skyll/dusj (fortsatt fra side 1)
huden med vann.

P321 Særlig behandling (se på etiketten).
P405 Oppbevares innelåst.

· **2.3 Andre farer -**

· **Resultater av PBT- og vPvB-vurdering**

- **PBT:** Ikke brukbar.
- **vPvB:** Ikke brukbar.

Avsnitt 3: Stoffblandingers sammensetning og stoffenes klassifisering

· **3.2 Kjemisk karakterisering: Blandinger**

· **Beskrivelse:** -

· **Farlige innholdsstoffer:**

CAS: 110-82-7 EINECS: 203-806-2	cykloheksan Flam. Liq. 2, H225; Asp. Tox. 1, H304; Aquatic Acute 1, H400; Aquatic Chronic 1, H410; Skin Irrit. 2, H315; STOT SE 3, H336	25-50%
CAS: 107-83-5 EINECS: 203-523-4	2-methylpentane Flam. Liq. 2, H225; Asp. Tox. 1, H304; Aquatic Chronic 2, H411; Skin Irrit. 2, H315; STOT SE 3, H336	5-10%
CAS: 142-82-5 EINECS: 205-563-8	heptan [og isomere] Flam. Liq. 2, H225; Asp. Tox. 1, H304; Aquatic Acute 1, H400; Aquatic Chronic 1, H410; Skin Irrit. 2, H315; STOT SE 3, H336	5-10%
CAS: 110-54-3 EINECS: 203-777-6	n-heksan Flam. Liq. 2, H225; Repr. 2, H361f; STOT RE 2, H373; Asp. Tox. 1, H304; Aquatic Chronic 2, H411; Skin Irrit. 2, H315; STOT SE 3, H336	0-5%

· **Ytterligere informasjon:**

Teksten til de fareangivelsene som er inkludert her, kan konsulteres i kapittel 16.

Avsnitt 4: Førstehjelpstiltak

· **4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak**

· **etter innånding:** Frisklufttilførsel, ved besvær oppsøkes lege.

· **etter hudkontakt:**

Vask straks med vann og sepe og skyll godt etterpå.
Ved fortsatt hudirritasjon tilkalles lege.

· **etter øyekontakt:**

Skyll øynene med åpne øyenlokk i flere minutter under rennende vann og tilkall lege.

· **etter svelging:** Ikke få pasienten til å kaste opp. Tilkall lege straks.

· **4.2 De viktigste symptomer og effekter, både akutt og forsinket**

Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

· **4.3 Indikasjon på omgående medisinsk hjelp eller påkrevet spesialbehandling**

Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

(fortsatt på side 3)

**Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31**

Trykdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Adhesive liquid for prefd. wax parts

(fortsatt fra side 2)

Avsnitt 5: Tiltak ved brannslukning

- **5.1 Slökkemiddel**
 - **Egnede slukningsmidler:**
 - Vanntåke
 - Skum
 - Slukningspulver
 - Kulldioksyd
 - **Av sikkerhetsgrunner ikke egnede slukningsmidler:** Vann i full stråle.
- **5.2 Spesielle farer som oppstår pga. substanser eller blandinger**

Ved oppheting og i tilfelle av brann er dannelse av giftige gasser mulig.
- **5.3 Informasjon vedr. brannbekjempelse**
 - **Spesielt verneutstyr:**
 - Do not inhale explosion gases or combustion gases.
 - Bær åndedrettsbeskyttelse egnet for omgivelsesluften.
 - **Ytterligere informasjoner -**

Avsnitt 6: Tiltak ved utilsiktet utslipp

- **6.1 Personlige vernetiltak, verneutstyr og prosedyrer ved nødsituasjoner**

Ta på beskyttelsesdrakt. Hold ubeskyttede personer borte.
Sørg for tilstrekkelig ventilasjon.
Bruk åndedrettsbeskyttelse ved innvirkning av damper/støv/aerosol.
Bruk av åpen ild forbudt.
- **6.2 Miljøverntiltak:**

Forhindre at produktet kommer ned i kloakk, grøfter og kjellere.
Ansvarlige myndigheter varsles hvis produktet er kommet ned i vassdrag eller kloakk.
Forhindre at produktet kommer ned i kloakk eller vassdrag.
- **6.3 Metoder og materiale for oppsamling og opprensing:**

Oppsamlet materiale bortskaffes forskriftsmessig.
Sørg for tilstrekkelig ventilasjon.
Fyll produktet i beholdere som er egnet for recycling eller bortskaffelse.
Taes opp med væskebindende materialer (universalbinder, kiseljord, papirtørkle ved små mengder)
- **6.4 Henvisning til andre avsnitt**

Informasjoner om sikker håndtering, se kapittel 7.
Informasjoner om personlig beskyttelsesutstyr, se kapittel 8.
Informasjoner om bortskaffelse/deponering, se kapittel 13.
-

Avsnitt 7: Håndtering og oppbevaring

- **7.1 Forholdsregler for sikker håndtering**

Hold beholderne tett tillukket.
Sørg for god ventilasjon/avsugning på arbeidsplassen.
Unngå aerosoldannelse.
Bruk apparater som er motstandsdyktige mot løsningsmidler.
- **Henvisninger om brann- og eksplosjonsvern:**
 - Bruk av åpen ild forbudt - røyking forbudt.
 - Beskytt mot varme.

(fortsatt på side 4)

**Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31**

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Adhesive liquid for prefd. wax parts

(fortsatt fra side 3)

Gjør tiltak mot elektrostatisk oppladning.

Under bearbeidningen frisettes lett flyktige, antenkelige bestanddeler.

Dampene kan sammen med luft danne en eksplosjonsfarlig blanding.

I tømte beholdere kan det dannes antenkelige blandinger.

· 7.2 Vilkår for sikker lagring, inkl. eventuelle inkompatibiliteter

· Lagring:

· **Krav til lagerrom og beholdere:** Lagres på et kjølig sted.

· **Informasjoner om felles lagring:** ikke nødvendig

· **Ytterligere informasjoner om lagervilkårene:** Lagres kjølig og tørt i godt tillukkede beholdere.

· 7.3 Spesiell sluttbruk Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

Avsnitt 8: Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr

· 8.1 Kontrollparametere

· Komponenter med grenseverdier for arbeidsplass som må overholdes:

110-82-7 cykloheksan

AG | Langtidsverdi: 525 mg/m³, 150 ppm

E

107-83-5 2-methylpentane

AG | Langtidsverdi: 1050 mg/m³, 250 ppm

142-82-5 heptan [og isomere]

AG | Langtidsverdi: 800 mg/m³, 200 ppm

E

110-54-3 n-heksan

AG | Langtidsverdi: 72 mg/m³, 20 ppm

R E

· **Ytterligere informasjoner:** Basis: listene som var gyldige ved oppstillingen.

· 8.2 Begrensning og kontroll av eksponering

· Personlig verneutstyr:

· Generelle verne- og hygienetiltak:

Holdes adskilt fra næringsmidler, drikkevarer og fôrstoffer.

Fjern omgående forurensede, gjennomvætede klær.

Vask hendene før arbeidspauser og ved arbeidets slutt.

Unngå berøring med øyne og hud.

· Åndedrettsvern:

Ikke nødvendig ved tilstrekkelig luftning/avzug; bruk av beskyttelsesmaske (filter A) hvis sterkere eksponering ikke kan unngås.

· Håndvern:

Hansker / motstandsdyktig mot løsningsmidler.

Man må alltid teste beskyttelseshanskene før bruken for å finne ut om de er i orden.

anbefales

· hanskemateriale

Valget av egnet hanske er ikke bare avhengig av materiale, men også av andre kvalitetskjennetegn og er forskjellig fra produsent til produsent. Da produktet representerer en sammensetning av flere stoffer, kan holdbarheten av hanskematerialet ikke forhåndsregnes, og denne må testes før bruk.

(fortsatt på side 5)

Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Adhesive liquid for prefd. wax parts

(fortsatt fra side 4)

- **gjennomtrengingstid for hanskemateriale**
Den nøyaktige holdbarhetstiden må bringes på det rene hos hanskeprodusenten og overholdes.
- **For kontakt på høyst 15 minutter sammenhengende er hansker av følgende materialer egnet:**
 - Butylkautsjuk
 - Nitrilkautsjuk
- **Øyevern:** Ikke absolutt nødvendig
- **Kroppsværn:** Lett beskyttelsesdrakt.

Avsnitt 9: Fysiske og kjemiske egenskaper

· **9.1 Informasjon om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper**

· **alminnelige opplysninger**

· **Utseende:**

- **Form:** flytende
- **Farge:** gulaktig
- **Lukt:** karakteristisk
- **Luktterskel:** Ikke bestemt.

· **pH-verdi:** Ikke bestemt.

· **Tilstandsendring**

- **Smeltepunkt/smelteområde:** ikke bestemt
- **Kokepunkt/kokeområde:** 77 °C

· **Flammepunkt:** -20 °C

· **Antennelighet (fast, gassformet):** Ikke brukbar.

· **Antennelsestemperatur:**

- **Spaltningsstemperatur:** Ikke bestemt.

· **Selvantennelighet:** Produktet er ikke selvantennelig.

· **Eksplisjonsfare:** Produktet er ikke eksplisjonsfarlig. Dannelse av eksplisjonsfarlige damp-/luftblandinger er dog mulig.

· **Eksplisjonsgrenser:**

- **nedre:** 1,2 Vol %
- **øvre:** 8,3 Vol %

· **Damptrykk ved 20 °C:** 104 hPa

· **Tetthet ved 20 °C:** 0,83 g/cm³

- **relativt tetthet:** Ikke bestemt.
- **damptetthet:** Ikke bestemt.
- **fordampningshastighet:** Ikke bestemt.

· **Løslighet i / blandbarhet med**

- **Vann:** ikke, hhv. lite blandbar

· **Fordeleskoeffisient (n-oktanol/vann):** Ikke bestemt.

(fortsatt på side 6)

Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Adhesive liquid for prefd. wax parts

(fortsatt fra side 5)

· Viskositet:	
· dynamisk ved 20 °C:	ca. 3000 mPas
· kinematisk ved 20 °C:	> 3600 mm ² /s
· Løsningsmiddelandel:	
· VOC EU	60 %
· Andel faste stoffer:	40 %
· 9.2 Annen informasjon	Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

Avsnitt 10: Stabilitet og reaktivitet

- **10.1 Reaktivitet** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **10.3 Mulighet for farlige reaksjoner** Det kjennes ingen farlige reaksjoner.
- **10.4 Forhold som bør unngås** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **10.5 Inkompatible materialer:** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **10.6 Farlige nedbrytningsprodukter:** -
 - Ytterligere informasjoner: -

Avsnitt 11: Opplysninger om helsefare

- **11.1 Informasjon om toksikologiske virkninger**
 - **Akutt giftighet** Basert på tilgjengelige data, klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

· **Klassifiseringsrelevante LD/LC50-verdier:**

110-82-7 cykloheksan

Oral | LD50 | 12705 mg/kg (rat)

110-54-3 n-heksan

Oral | LD50 | 28710 mg/kg (rat)

- **Primær irritasjonsvirkning:**
 - **Hudetsing/hudirritasjon**
Irriterer huden.
 - **Alvorlig øyeskade/øyeirritasjon**
Basert på tilgjengelige data, klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
- **Sensibiliserende ved innånding eller hudkontakt**
Basert på tilgjengelige data, klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
- **Informasjon om følgende grupper med potensielle virkninger:**
 - **CMR-virkninger (kreftfremkallende virkninger, arvestoffskadelige og reproduksjonsskadelige virkninger)**
 - **Skader på arvestoffet i kjønnsceller**
Basert på tilgjengelige data, klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
 - **Kreftframkallende egenskap**
Basert på tilgjengelige data, klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
 - **Reproduksjonstoksisitet** Basert på tilgjengelige data, klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
 - **STOT – enkelteksponering**
Kan forårsake døsighet eller svimmelhet.
 - **STOT – gjentatt eksponering** Basert på tilgjengelige data, klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

(fortsatt på side 7)

**Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31**

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Adhesive liquid for prefd. wax parts

· **Aspirasjonsfare** Basert på tilgjengelige data, klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

(fortsatt fra side 6)

Avsnitt 12: Miljøopplysninger

- **12.1 Giftighet**
 - **Akvatisk toksisitet:** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **12.2 Persistens og nedbrytbarhet** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **12.3 Bioakkumulasjonspotensial** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **12.4 Mobilitet i jord** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
 - **Økotoksiske virkninger:**
 - **Bemerkning:** meget giftig for fisk
 - **Ytterligere økologiske informasjon:**
 - **Generelle informasjon:**
Ikke la stoffet komme ned i grunnvannet, i vassdrag eller i kloakker.
Fare for drikkevann allerede ved utstrømning av små mengder i marken.
I vassdrag også giftig for fisker og plankton.
meget giftig for vannorganismer
- **12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering**
 - **PBT:** Ikke brukbar.
 - **vPvB:** Ikke brukbar.
- **12.6 Andre skadelige virkninger** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

Avsnitt 13: Fjerning av kjemikalieavfall

- **13.1 Metoder for avfallsbehandling**
 - **Anbefaling:** Må ikke bortskaffes sammen med husholdningsavfall. Må ikke komme ned i kloakk.
 - **Ikke rengjort emballasje**
 - **Anbefaling:** Deponering i henhold til myndighetenes forskrifter.

Avsnitt 14: Opplysninger om transport

- **14.1 UN-nummer:**
 - **ADR, IMDG, IATA** UN1133
- **14.2 Korrekt UN-forsendelsesbetegnelse**
 - **ADR** 1133 LIM, Spesielle bestemmelser 640D, MILJØSKADELG STOFF
 - **IMDG** ADHESIVES (CYCLOHEXANE, 2-methylpentane), MARINE POLLUTANT
 - **IATA** Adhesives

(fortsatt på side 8)

Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Adhesive liquid for prefd. wax parts

(fortsatt fra side 7)

· **14.3 transport fareklasser**

· **ADR**

· **klasse**
· **Fareseddel**

3 (F1) Brannfarlige væsker
3

· **IMDG**

· **Class**
· **Label**

3 Brannfarlige væsker
3

· **IATA**

· **Class**
· **Label**

3 Brannfarlige væsker
3

· **14.4 Emballasjegruppe:**

· **ADR, IMDG, IATA**

II

· **14.5 Miljøfarer:**

Produktet inneholder miljøskadelige stoffer:
cykloheksan, heptan [og isomere]

· **Marine pollutant:**

Symbol (fisk og treet)

· **Spesielle merking (ADR):**

Symbol (fisk og treet)

· **14.6 Særskilte forholdsregler for bruker**

Advarsel: Brannfarlige væsker

· **Kemler-tall:**

33

· **EMS-nummer:**

F-E,S-D

· **Stowage Category**

B

· **14.7 Transport i bulk iht. annekset II til MARPOL 73/78 og til IBC-koden**

Ikke brukbar.

· **Transport/ytterligere informasjoner:**

-

· **ADR**

· **Begrenset mengde (LQ)**

5L

(fortsatt på side 9)

N

Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Adhesive liquid for prefd. wax parts

(fortsatt fra side 8)

· **Unntatte mengder (EQ)**

Kode: E2

Maksimal nettovekt per inneremballasje: 30 ml

Maksimal nettovekt per ytteremballasje: 500 ml

· **Transportkategori**

2

· **Tunnel restriksjonskode**

D/E

· **IMDG**

· **Limited quantities (LQ)**

5L

· **Excepted quantities (EQ)**

Code: E2

Maximum net quantity per inner packaging: 30 ml

Maximum net quantity per outer packaging: 500 ml

· **UN "Model Regulation":**

UN 1133 LIM, SPESIELLE BESTEMMELSER
640D, 3, II, MILJØSKADELG STOFF

Avsnitt 15: Opplysninger om lover og forskrifter

- **15.2 Kjemisk sikkerhetsvurdering:** En kjemisk sikkerhetsvurdering er ikke utført.

Avsnitt 16: Andre opplysninger av betydning for helse, miljø og sikkerhet

Opplysningene er basert på våre kunnskaper pr. idag, de kan ikke oppfattes som garanti for produkttegenskaper og er heller ikke grunnlag for et kontraktmessig rettsforhold.

· **Relevante satser**

H225 Meget brannfarlig væske og damp.

H304 Kan være dødelig ved svelging om det kommer ned i luftveiene.

H315 Irriterer huden.

H336 Kan forårsake døsighet eller svimmelhet.

H361f Mistenkes for å kunne skade forplantningsevnen.

H373 Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.

H400 Meget giftig for liv i vann.

H410 Meget giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

H411 Giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

· **Forkortelser og akronymer:**

ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)

IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods

IATA: International Air Transport Association

GHS: Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals

EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances

ELINCS: European List of Notified Chemical Substances

CAS: Chemical Abstracts Service (division of the American Chemical Society)

VOCV: Lenkungsabgabe auf flüchtigen organischen Verbindungen, Schweiz (Swiss Ordinance on volatile organic compounds)

LC50: Lethal concentration, 50 percent

LD50: Lethal dose, 50 percent

PBT: Persistent, Bioaccumulative and Toxic

vPvB: very Persistent and very Bioaccumulative

Flam. Liq. 2: Flammable liquids – Category 2

(fortsatt på side 10)

**Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31**

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Adhesive liquid for prefd. wax parts

(fortsatt fra side 9)

Skin Irrit. 2: Skin corrosion/irritation – Category 2

Repr. 2: Reproductive toxicity – Category 2

STOT SE 3: Specific target organ toxicity (single exposure) – Category 3

STOT RE 2: Specific target organ toxicity (repeated exposure) – Category 2

Asp. Tox. 1: Aspiration hazard – Category 1

Aquatic Acute 1: Hazardous to the aquatic environment - acute aquatic hazard – Category 1

Aquatic Chronic 1: Hazardous to the aquatic environment - long-term aquatic hazard – Category 1

Aquatic Chronic 2: Hazardous to the aquatic environment - long-term aquatic hazard – Category 2

*** Data forandret i forhold til forrige versjon**

N